ljenski moči. Strimo življensko silo drevesa. Pokončajmo ga v njegovi rasti. Jeruzalemska biblija je prva sprejela tak prevod mimo masoretskega teksta. Drugi moderni prevodi ostajajo če vedno zvesti masoretskemu besedilu (npr. The Holy Bible, Revised standard version, London 1965), slovenski pa z majhno nedoslednostjo sledi jeruzalemski bibliji. Tako s pomočjo tekstne kritike odkrijemo izvirni pomen zarote hudobnežev zoper preroka Jeremija.

F. R.

DOPIS o. KARLA BALIĆA IZ RIMA

Iz dopisa dra o. K. Balića donosimo dva izvatka, koji se odnose na aktuelne teme o kojima je bilo riječi u prošlom broju »Službe Božje«: prijevod kanona i triumfalizam.

Uredništvo

Iako rado pratim sav tamošnji rad i čitam razne publikacije kao Glas Koncila, Svesci, Bogoslovska Smotra itd., nemam vremena da malko koncentriram svoje sile pak rečem nešto posebno o prijevodu kanona Mise. No nisam mogao da ne svratim pozornost na razne prijevode rečenice »quo beatae Mariae **intemerata virginitas** huic mundo edidit Salvatorem«. Riječi »beatae Mariae intemerata virginitas«, netko mislim, P. Šagi-Bunić, prevađa »dan u koje **nepovrijeđeno djevičanstvo** bl. Marije ovome svijetu rodi Spasitelja«, drugi prevađa »kad **nepomućeno** djevičanstvo . . .« (Služba Božja, VIII, 1, str. 32). Ti u Misalu, str. 269, veliš »kad je blažena i netaknuta Djevica Marija ovom svijetu rodila . . .«, a u Službi Božjoj, VIII, 1, str. 13: »dan u koji blažena Marija, neokaljana Djevica, ovome svijetu porodi Spasitelja«. Ovaj Tvoj prijevod dovodi mi na pamet borbu o Neoskrvnjenom Marijinu Začeću, kada su neki govorili da riječ »imaculata« treba da se odnosi na Bl. Djevicu, a ne na »conceptio«. Ti veliš »I svećenik i vjernik, osobito ako imaju razvijeno jezično osjećanje, morat će se na njoj zaustaviti i domišljati kako to da NEPOVRIJEĐENO djevičanstvo rađa Spasitelja«. Imaš potpuno pravo! Sve tamo, nekako do 4 st. ako se ne varam, kada je u kanon ušla ova izreka, i svećenici i teolozi pitali su u čemu se sastoji ova »intermerata virginitas«, i konačno su kazali da je to **čudesno** porođenje: Marija nije porodila Sina na naravan nego na čudesan način. Neki su kušali da to razjasne, i onda su kazali da kako je Isus ušao kroz zatvorena vrata u Caenaculum, tako je izašao iz utrobe Bl. Djevice »sine apertione, sine dolore, sine violatione, sine actione«. Kazali su da je Krist sačuvao kod svoje majke sigillum virginitatis. Drugi, kao Petavije, rekli su, da obično rađanje kod žena, ostavlja neke tragove na tijelu, a da to nije bilo kod Marije.

Ja znam da se danas sumnja o ovom čudesnom porođenju, kao što se nažalost stavlja u sumnju i samo djevičanstvo ANTE PARTUM. Priznajem sa prof. Mitterenom da, ako biološki promatramo stvar, djevičanstvo se ne sastoji ni u tako zvanom Sigillum virginitatis, niti u tome što bi porođenje bilo »sine actione, violatione, apertione, dolore«. No da je Bog mogao sačuvati kod svoje Majke sigillum virginitatis, i da je ona porodila na drugi način nego rađaju obične žene, to, mislim, da nema razloga da se niječe.

Svakako, kao što ne znamo na koji je način Marija uznešena na nebo, tako ne znamo tačno kako je porodila Isusa, niti je uputno

tu ulaziti u tančine i neke neukusne analize. Rade treba reći sa sv. Augustinom »Demus Deo aliquid posse, quod nos fateamur non posse. In talibus rebus tota ratio facti, est potentia facientis«.

Naravski, mi moramo nastojati da učinimo latinske rečenice što naravnijim u nešem jeziku, i što razumljivijim. Ali nije nikako dopušteno krnjiti stvarnu izražajnu snagu.

Kod Forcellinija riječ »intemeratus« znači »**incorruptus,** inviolatus, integer«. Ovdje bi najbolje odgovarao izraz »incorrupta«, ali dobro stoji i nepovrijeđeno inviolata.

Na Koncilu je bilo govora o Marijinu djevičanstvu in partu. Stavljen je liturgijski izraz« eius integritatem non minuit sed sacravit« (Lumen gentium, n. 57/a, onda se upućuje na izvore: Koncil lateranski 649, Leo Magnus, Sv. Ambroz. — izvore, koje redovito teolozi tumače u smislu **čudesnog** porođenja.

Kad već jedanput pišem (što ne običajem), dopusti mi da reknem dvije riječi i o »Službi Božjoj«. Ja taj list ne primam, i ne znam kako mi je došao u ruke baš ovaj prvi broj od ove godine. Ne znam dakle koji pravac zauzimlje revija. Dok mi se je učinilo sve u u stilu »Službe Božje«, nisam mogao nikako dokučiti kako je ovdje upao članak »Novi Trijumfalizam«. Ima tu lijepih misli, uputa, napomena. No spisateljica B., koju ne poznam, upada u iste pogriješke, koje bi htjela ispraviti. Omne nimium vertitur in vitium. Ja nikako ne razumijem što znači rečenica »Stari trijumfalizam bacao je anateme na one koji nisu htjeli NE MISLEĆI očekivati odluke crkvenog Učiteljstva«. Bavim se povješću teologije, posebno srednjeg vijeka. I znam da je uvijek vladao princip »credo ut intelligam«, »intelligo ut credam«. Ljudski razum uvijek je nastojao da osvijetli, prouči, produbi vjerske istine, a crkveno naučiteljstvo je pazilo da se tu ne prekorače određene granice. Poznato je da i Papa i biskupi ne moraju biti teolozi: oni su testes fidei, te imaju za to posebnu asistenciju Duha Svetoga. Kada je netko nabrojio mane Crkve (simbiozu s državom, inkviziciju, vjerske ratove, ideološki totalitarizam, klerikalizam, paternalizam prema radničkoj klasi) onda »predavač je odgovorio otprilike da nije konstruktivno kopati po prošlosti, nego da radije treba tražiti nove putove«. I B. nije bila zadovoljna. Valjda bi imala pravo, ako su tu zaista prisustvovali samo stručnjaci kao što je B. Svakako, danas se toliko i tako govori o grijesima Crkve u prošlim vjekovima, da bi izgledalo kako bi baš katolička Crkva bila kriva svemu. I neupućen čovjek dobiva dojam, da ako zaista Duh Sveti kroz prošle vjekove nije vodio kat. Crkvu, zašto bi je onda morao voditi danas, onako kako to novi kritičari hoće...

B. nekako se zgraža kako je Crkva kroz sedamnaest vjekova bila takova da je »naša vjera u Boga Abrahamova i u Krista Njegova bila okovana poganskim filozofijama...« I u svoje doba sv. Bonaventura je naglašavao da nije dobro preveć vode (poganske filozofije) ulijevati u vino) sv. Evanđelje (jer da je pogibelj da se vino pretvori u vodu. Svakako, dao Bog da nam današnja esistencijalistička, fenomenalistička filozofija pomogne da produbimo i upoznamo našu vjeru (rationabile obsequium) bolje nego je to učinila filozofija jednog Aristotela, Platona, Avicene i drugih...

Fra KARLO BALIĆ
RIM